

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра тракторів і автомобілів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан МТФ
Вячеслав БРАТИШКО
«09» червня 2026 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри тракторів і
автомобілів
Протокол №11 від «08» червня 2026 р.
Завідувач кафедри тракторів і
автомобілів
Євген КАЛІНІН

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Автомобільний транспорт»
Євген КАЛІНІН

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПДР ТА БЕЗПЕКА АВТОМОБІЛЬНИХ ЗАСОБІВ»**

Галузь знань: J «Транспорт та послуги»
Спеціальність: J8 «Автомобільний транспорт»
Освітня програма: «Автомобільний транспорт»
Факультет: Механіко-технологічний
Розробник: д.т.н., професор Степанов О.В.

Київ 2026

Опис навчальної дисципліни «ПДР та безпека автомобільних засобів»

Проблема забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні за останні роки набула актуального характеру. Економіка, що розвивається з одного боку, стимулює розвиток і розширення автомобільних перевезень, з іншого боку – несе негативні наслідки, а саме: зростання числа дорожньо-транспортних подій, збільшення кількості загиблих і поранених, забруднення оточуючого середовища, збільшення економічних збитків.

Правила дорожнього руху є основою єдиної нормативної бази із забезпечення ефективності транспортного процесу і безпеки дорожнього руху в системі «водій-автомобіль-дорога-середовище» (ВАДС) та її елементах. Правила – це зведення положень, установок і приписів, що визначають порядок дорожнього руху.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>18 Автомобільний транспорт</i>	
Освітня програма	<i>Автомобільний транспорт</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	–	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>10 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>10 год.</i>
Лабораторні заняття	–	–
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>100 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>	<i>1 год.</i>

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – формування спеціальних знань та уявлень із положень, приписів і настанов, що визначають порядок дорожнього руху в Україні.

Завданням дисципліни є вивчення Правил дорожнього руху України, формування спеціальних умінь та навичок щодо використання засобів регулювання руху, забезпечення порядку дорожнього руху, вибору безпечної швидкості руху у конкретних дорожніх ситуаціях тощо. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: правила дорожнього руху; застосовувати набуті знання в практиці організації безпечного перевезення вантажів та пасажирів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері автомобільного транспорту або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів технічних наук, економіки та управління і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність здійснювати безпечну діяльність.

ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України, Правил технічної експлуатації автомобільного транспорту України, інструкцій та рекомендацій з експлуатації, ремонту та обслуговування об'єктів автомобільного транспорту та їх систем.

ФК 6. Здатність розробляти з урахуванням безпекових, економічних, екологічних та естетичних параметрів технічні завдання і технічні умови на проектування об'єктів автомобільного транспорту, його систем та окремих елементів; складати плани розміщення устаткування, технічного оснащення та організації робочих місць, розраховувати завантаження устаткування та показники якості технологічних процесів.

ФК 12. Здатність організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, технологічного) роботи об'єктів та систем автомобільного транспорту, здійснювати адміністративне діловодство, документування та управління якістю.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Розв'язувати задачі формування трудових ресурсів та професійного розвитку персоналу; виявляти резерви підвищення ефективності праці співробітників об'єктів автомобільного транспорту

ПРН 14. Аналізувати технологічні процеси експлуатації, обслуговування й ремонту об'єктів автомобільного транспорту.

ПРН 16. Організовувати експлуатацію автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів

ПРН 17. Організовувати ефективну виробничу діяльність структурних підрозділів підприємств автомобільного транспорту, малих колективів виконавців (бригад, дільниць, пунктів), щодо експлуатації, ремонту та обслуговування об'єктів автомобільного транспорту, їх систем та елементів.

ПРН 18. Розробляти технології виробничих процесів на усіх етапах життєвого циклу об'єктів автомобільного транспорту.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових	Кількість годин
-----------------	-----------------

модулів і тем	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Регулювання дорожнього руху														
Тема 1. Загальні положення ПДР	1	8	2	2			4	6					6	
Тема 2. Обов'язки і права водіїв механічних транспортних засобів	2	8	2	2			4	6					6	
Тема 3. Обов'язки і права пішоходів, пасажирів, вимоги до велосипедистів, до осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин	3	8	2	2			4	6					6	
Тема 4. Регулювання дорожнього руху. Попереджувальні знаки та знаки пріоритету	4	8	2	2			4	8	1	1			6	
Тема 5. Регулювання дорожнього руху. Заборонні та наказові знаки	5	8	2	2			4	8	1	1			6	
Тема 6. Регулювання дорожнього руху. Інформаційно-вказівні знаки, знаки сервісу, таблички до дорожніх знаків	6	8	2	2			4	8	1	1			6	
Тема 7. Регулювання дорожнього руху. Дорожня розмітка та дорожнє обладнання	7	8	2	2			4	8	1	1			6	
Тема 8. Регулювання дорожнього руху за допомогою сигналів світлофорів та регулювальника	8	8	2	2			4	8	1	1			6	
Разом за змістовим модулем 1		64	16	16			32	58	5	5			48	
Змістовий модуль 2. Початок руху та зміна його напрямку														
Тема 1. Попереджувальні сигнали. Початок руху та зміна його напрямку	9	8	2	2			4	6					6	
Тема 2. Розташування транспортних засобів на дорозі	10	8	2	2			4	6					6	

Тема 3. Швидкість руху. Дистанція, інтервал, зустрічний роз'їзд. Обгін	11	8	2	2			4	10	1	1			8
Тема 4. Зупинка та стоянка	12	8	2	2			4	10	1	1			8
Тема 5. Проїзд перехресть	13	8	2	2			4	10	1	1			8
Тема 6. Переваги маршрутних транспортних засобів. Проїзд пішохідних переходів і зупинок транспортних засобів, рух через залізничні переїзди	14	8	2	2			4	10	1	1			8
Тема 7. Перевезення пасажирів. Перевезення вантажу	15	8	2	2			4	10	1	1			8
Разом за змістовим модулем 2		56	14	14			28	62	5	5			52
Усього годин		120	30	30			60	120	10	10			100
Курсовий проект		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Усього годин		120	30	30			60	120	10	10			100

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні положення ПДР	2
2	Обов'язки і права водіїв механічних транспортних засобів	2
3	Тема 3. Обов'язки і права пішоходів, пасажирів, вимоги до велосипедистів, до осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин	2
4	Регулювання дорожнього руху. Попереджувальні знаки та знаки пріоритету	2
5	Регулювання дорожнього руху. Заборонні та наказові знаки	2
6	Регулювання дорожнього руху. Інформаційно-вказівні знаки, знаки сервісу, таблички до дорожніх знаків	2
7	Регулювання дорожнього руху. Дорожня розмітка та дорожнє обладнання	2
8	Регулювання дорожнього руху за допомогою сигналів світлофорів та регулювальника	2
9	Попереджувальні сигнали. Початок руху та зміна його напрямку	2
10	Розташування транспортних засобів на дорозі	2
11	Швидкість руху. Дистанція, інтервал, зустрічний роз'їзд. Обгін	2

12	Зупинка та стоянка	2
13	Проїзд перехресть	2
14	Переваги маршрутних транспортних засобів. Проїзд пішохідних переходів і зупинок транспортних засобів, рух через залізничні переїзди	2
15	Перевезення пасажирів. Перевезення вантажу	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні положення ПДР	2
2	Обов'язки і права водіїв механічних транспортних засобів	2
3	Обов'язки і права пішоходів, пасажирів, вимоги до велосипедистів, до осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин	2
4	Регулювання дорожнього руху. Попереджувальні знаки та знаки пріоритету	2
5	Регулювання дорожнього руху. Заборонні та наказові знаки	2
6	Регулювання дорожнього руху. Інформаційно-вказівні знаки, знаки сервісу, таблички до дорожніх знаків	2
7	Регулювання дорожнього руху. Дорожня розмітка та дорожнє обладнання	2
8	Регулювання дорожнього руху за допомогою сигналів світлофорів та регулювальника	2
9	Попереджувальні сигнали. Початок руху та зміна його напрямку	2
10	Розташування транспортних засобів на дорозі	2
11	Швидкість руху. Дистанція, інтервал, зустрічний роз'їзд. Обгін	2
12	Зупинка та стоянка	2
13	Проїзд перехресть	2
14	Переваги маршрутних транспортних засобів. Проїзд пішохідних переходів і зупинок транспортних засобів, рух через залізничні переїзди	2
15	Перевезення пасажирів. Перевезення вантажу	2
Разом		30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Рух транспортних засобів із спеціальними сигналами	4
2	Користування зовнішніми світловими приладами	4
3	Буксирування та експлуатація транспортних составів	4
4	Навчальна їзда	4
5	Рух транспортних засобів у колонах	4
6	Рух у житловій зоні	4

7	Рух у пішохідній зоні	4
8	Рух по автомагістралях	4
9	Рух по дорогах для автомобілів	4
10	Рух по гірських дорогах	4
11	Рух на крутих спусках	4
12	Міжнародний рух	4
13	Номерні, розпізнавальні знаки, написи і позначення	4
14	Технічний стан транспортних засобів	4
15	Окремі питання дорожнього руху, що потребують узгодження	4
	Разом	60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- інші види.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод;
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
3 семестр				
Модуль 1 Регулювання дорожнього руху				
Тема 1. Загальні положення ПДР	2 / 2	Знати: структуру та призначення ПДР України. Розуміти: роль ПДР у системі «водій–автомобіль–дорога–середовище». Застосовувати: норми ПДР у стандартних дорожніх ситуаціях. ПРН:	Аналіз типових дорожніх ситуацій. Самостійна робота з ПДР.	Поточний контроль, тестування

		PH14, PH16		
Тема 2. Права та обов'язки водіїв механічних ТЗ	2 / 2	Знати: права, обов'язки та відповідальність водіїв. Аналізувати: дії водія з позиції безпеки руху. ПРН: PH16, PH17	Практичні ситуаційні задачі.	Оцінювання практичної роботи
Тема 3. Права та обов'язки інших учасників дорожнього руху	2 / 2	Розуміти: взаємодію учасників дорожнього руху. Аналізувати: ризики порушення ПДР пішоходами і пасажирями. ПРН: PH14, PH17	Аналіз дорожніх ситуацій.	Поточний контроль
Тема 4. Попереджувальні знаки та знаки пріоритету	2 / 2	Знати: класифікацію та значення знаків. Застосовувати: знаки при прийнятті рішень водієм. ПРН: PH16, PH18	Практичне заняття з аналізу схем руху.	Поточний контроль
Тема 5. Заборонні та наказові знаки	2 / 2	Знати: вимоги заборонних і наказових знаків. Аналізувати: наслідки їх порушення. ПРН: PH14, PH16	Ситуаційні задачі.	Оцінювання
Тема 6. Інформаційно-вказівні знаки, знаки сервісу, таблички	2 / 2	Розуміти: інформаційне забезпечення дорожнього руху. Застосовувати: знаки для безпечної навігації. ПРН: PH16, PH18	Практична робота.	Поточний контроль
Тема 7. Дорожня розмітка та дорожнє обладнання	2 / 2	Знати: види розмітки та обладнання. Аналізувати: їх вплив на безпеку руху. ПРН: PH14, PH18	Аналіз схем організації руху.	Оцінювання
Тема 8. Сигнали світлофорів та регулювальника	2 / 2	Знати: правила регулювання руху. Вміти: діяти в умовах змінної організації руху. ПРН: PH16, PH17	Практичне заняття.	Поточний контроль
3 семестр				
Модуль 2 Початок руху та зміна його напрямку				
Тема 9. Попереджувальні сигнали. Початок руху	2 / 2	Знати: правила початку руху та маневрування. Аналізувати: помилки водіїв. ПРН: PH14, PH16	Ситуаційні задачі.	Поточний контроль
Тема 10. Розташування транспортних засобів на дорозі	2 / 2	Розуміти: вимоги до розміщення ТЗ. Застосовувати: правила руху по смугах. ПРН: PH16, PH18	Практичне заняття.	Оцінювання
Тема 11. Швидкість руху,	2 / 2	Знати: вимоги до швидкісного режиму.	Аналіз ДТП за умовами	Поточний контроль

дистанція, інтервал, обгін		Аналізувати: небезпечні дорожні ситуації. ПРН: РН14, РН17	задачі.	
Тема 12. Зупинка та стоянка	2 / 2	Знати: правила зупинки та стоянки. Аналізувати: типові порушення. ПРН: РН16, РН18	Практична робота.	Оцінювання
Тема 13. Проїзд перехресть	2 / 2	Розуміти: алгоритм дій водія. Аналізувати: конфліктні точки руху. ПРН: РН14, РН17	Розв'язування ситуаційних задач.	Поточний контроль
Тема 14. Проїзд пішохідних переходів, зупинок, залізничних переїздів	2 / 2	Знати: особливості руху в зонах підвищеної небезпеки. ПРН: РН16, РН18	Аналіз практичних ситуацій.	Оцінювання
Тема 15. Перевезення пасажирів і вантажів	2 / 2	Знати: вимоги до перевезень. Розуміти: відповідальність за безпеку пасажирів. ПРН: РН16, РН17	Практичне заняття.	Поточний контроль
Всього за 2 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- Електронний навчальний курс навчальної дисципліни – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1004>
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Правила дорожнього руху. Офіційне видання. Харків: Моноліт, 2025. 88 с.
2. Головний сервісний центр МВС. URL: <https://hsc.gov.ua/>
3. Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України. URL: <https://restoration.gov.ua/>
4. Правила дорожнього руху. URL: <http://monolith.in.ua/pdd/onlayn-pdr-ukrayini-ukrayinskoyu-movoyu/>
5. Правила дорожнього руху. URL: <https://vodiy.ua/pdr/1/>
6. Правила дорожнього руху. URL: <https://green-way.com.ua/uk/dovidniki/pdr>
7. Правила дорожнього руху України з ілюстраціями основних положень / З. Дерех, Ю. Є. Заворицький. — К., 2025. ISBN 978-966-498-326-3.